

N:o 73.

Af herr **Hj. Sjövall**, om anvisande af ett förslagsanslag till
alderdomsunderstöd åt äldre pensionerade folkskolelärare.

Med erkännansvärd offervillighet har Riksdagen gång på gång höjt de ordinarie folkskolelärares löner och sist under nästlidet år beslutat, att desamma skola utgå i fyra lönegrader å respektive 700, 800, 900 och 1,000 kronor. I följd häraf har ock det dem tillkommande pensionsbeloppet blifvit höjdt, så att hel pension, som för tre år sedan uppgick till 525 kronor och för två år sedan till 600 kronor, nu uppgår till 750 kronor.

Hvarje folkskolans vän kan icke annat än glädjas åt de förbättrade lefnadsvilkor, som på detta sätt kommit lärarne för folkets barn till del. Förhoppningar om Riksdagens medkänsla hafva emellertid genom dessa färska och tätt på hvarandra följande löne- och pensionshöjningar äfven väckts hos folkskolelärarekårens gamla veteraner, våra äldsta ännu lefvande folkskolelärare, hvilkas behof af förbättrade existensvilkor på alderdomen i många fall är både stort och behjertansvärdt.

Dessa åldringar hafva varit de första banbrytarne på allmogeklassens upplysningsbana och hafva förslitit sina krafter vid den magtpåliggande barnundervisningen. Icke ens under deras krafts dagar hafva de utan stora försakelser kunnat lifnära sig af de löner, dem beståtts, och ännu mindre hafva dessa således medgifvit dem att spara något för deras alderdom.

Åtskilliga af dessa nu ifrågavarande gamle lärare hafva arbetat i skolans tjänst under många år i enlighet med 1842 års skolstadga och mot en lön, som utgått med endast 18 tunnor säd, hälften råg och hälften korn, andra hafva varit med om en årlig lön af 400 kronor och allenast under de allra sista åren af sin tjänstgöring uppburit en lön af 600

kronor, hvadan hel pension för dem alla utgår med ett belopp, som varierar mellan 300 och 450 kronor. Flertalet af dem är ock i en ganska betryckt ställning och på grund af ålderdomsskröplighet ur stånd att sjelf genom arbete bidra något till sitt och sin familjs uppehälle, hvadan man utan öfverdrift kan säga, att deras belägenhet är nödstäld.

Att dessa gamla folkskolelärare å sin ålderdom skola hafva det så betydligt mindre väl stäldt för sig än sina efterträdare, känna de tungt, då de ju hafva utfört samma mödofulla arbete, som dessa nu få göra, men under bra mycket ogynnsammare förhållanden, enär deras verksamhet i skolans tjänst började på en tid, då hvarken småskolor eller ens skolhus förefunnos.

Obestridligt är ock, att penningvärdet sedan den tid, då dessa gamla lärares pensioner bestämdes, högst betydligt sjunkit, och då såväl hyror som priset å de flesta lifvets förnödenheter också i afsevärd grad stegrats, hafva de gamla skolmästarnes tarfliga bergningsvilkor verkligen blifvit så otillräckliga, att de i många fall måst lita till anförvandters och barmhertiga medmenniskors hjälp, ett förhållande, som det, enligt min tanke, vore Riksdagen värdigt att i någon mån söka förekomma och förbättra.

Efter en beräkning, som verkstälts af kamreraren i folkskolelärares pensionsinrättning, utgör antalet af nu ifrågavarande gamla folkskolelärare 283 med hel och 148 med afkortad pension, och skulle för detta jemförelsevis ringa antal ett ålderdomsunderstöd, hvarigenom deras hela årsinkomst uppbringades till 525 kronor, kräfva ett årsanslag af omkring 30,000 kronor, hvilket belopp naturligtvis skulle komma att årligen afsevärdt minskas, i den mån understödstagarne med döden afginge.

Med stöd af hvad jag sålunda anfört, får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af 30,000 kronor att för år 1902 utdelas såsom ålderdomsunderstöd, i mån af behof, åt äldre pensionerade folkskolelärare, dock så att understödet, sammanlagdt med understödstagarens redan innehafvande pension, icke i något fall må öfverstiga det belopp, som skulle komma honom till del, derest han pensionerats efter ett delaktighetsbelopp af 700 kronor.

Stockholm den 25 januari 1901.

Hj. Sjövall.